

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$10.-, za Argentino 625.- pezov, za Brasilijsko 150.- kruzairov, za Anglijo 50.- šillingov, za Avstrijo 133 šillingov, za Avstralijo 6.25 avstr. l., za Italijo in Trst 2000.- lir, za Francijo 1500.- frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naznanja morala skladati v celoti s mišljenjem uredništva in izdajatelja.
Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

Opozorilo

V znak hvaležnosti pokojnemu dr. Meršolu je odbor Tabora v Torontu predlagal, naj bi v bodočem starostnem Domu Lipa opremili posebno sobo v spomin temu velikemu Slovincu, zato prosimo vse tiste, ki se čutijo dolžniki temu našemu rešitelju, da nas v tem prizadevanju podpro s svojimi prispevki za Dom Lipa, s posebno pripombo, da je to v Meršolov spomin.

Obenem prosim odbor Doma Lipa, da razpravlja o naši zamisli in nas o tem obvesti.

To bo najlepša pomoč našim ostarelim rojakom, obenem pa znak, da slovenska hvaležnost ni umrla na Vetrinskem polju.

Prispevke pošljite odbornikom Doma Lipa. Hvala.

Za društvo Tabor - Torontu

Stane Pleško

TORONTO

• Slovensko gledališče v Torontu nam pripravlja za april presenečenje: japonsko igro „Praznik cvetočih češenj“. Na te predstave že danes opozarjamo!

• Naš urednik g. V. Mauko je bil v januarju 1981. ponovno imenovan po nasvetu Ontarijske vlade in z odločbo premierja v Ontario advisory council on multiculturalism and citizenship, kateri deluje v sklopu Ministry of culture and recreation.

• Na belo nedeljo, - 26. aprila letos, bo new-torontski mladinski pevski zbor nastopil s samostojnim koncertom ob zaključku tamkajšnje slovenske šole. Koncert bo obsegal štirinajst pesmi znanih slovenskih skladateljev kot so: Luka Kramolc, Matija Tomec, Ciril Pregelj in drugi. Začetek bo ob 4 uri popoldan. Zbor vodi že dolga leta g. Blaž Potočnik. Na veselo svidenje - in pokažimo z obiskom, da nas zanima delo naše mladine in da smo jim hvaležni za njihov trud nuditi nam razvedrilo s slovensko pesmijo. Tudi prisrčna hvala Blažu za njegov mnogoletni trud!

• Clevelandski pevski zbor „Korotan“ je povabil cerkveni zbor New Torontske župnije in Cleveland, kjer bodo nastopili s koncertom Marijinih pesmi v

„MORAJO V SVET...“

(Nadaljevanje s prejšnje strani)
velikodušno udinjajo. To spodrsljivo hedonsko herojstvo se navadno nagaja še z vožnjo mercedesov, jaguarjev in drugih elegantnih vozil. Sadovi komuniz-

ma v teh dvakrat prodanih dušah ne delajo časti ne sebi, ne domovini, ne izseljenstvu in deželam, v katere so se z zahrbtnimi, često kriminalnimi nameni, z lažjo in prevaro vselili.

Zakasnelo spoznanje

Zanimivo za ekonomsko emigracijo je zakasnelo, grenko spoznanje, da so bili tudi oni sami prav od komunistov kruto prevarani. Med komunistično neosvobodilno revolucijo so zbirali denar z namenom in v trdnem prepričanju, da bo slovenski narod po končani drugi svetovni vojni enkrat vendarle ozemljsko združen in svoboden. Niti eno, niti drugo se ni uresničilo! Slovenski narod je zasužnjen! V Ljubljani po ulicah je slišati že samo

Luka Dolenjc

REŠITELJU SLOVENCEV V SPOMIN

Pred nekaj tedni je v Clevelandu, Ohio, umrl dr. Valentin Meršol. Slovenska politična emigracija ga dobro pozna. Živel je skrito in tiho življenje, čeprav je bil po svojih delih velikan, ki zasluži, da se njegovemu spominu poklonijo ne samo Slovenci, ampak tudi begunci drugih narodnosti, ki so ob koncu 2. svetovne vojne bežali pred komunizmom in zapuščali svojo domovino. Vsem je znana usoda stotisočev nasilno vrnjenih, med njimi 12 tisoč slovenskih domobrancev in četnikov ter nekaj desetnih civilistov: brez sodbe so bili pobiti. Na deset-tisoče civilnih beguncev je čakala ista usoda. Vojaška in politična vodstva so odpovedala na celi črti, nič manj naše slovensko vodstvo, ki bi z ozirom na značaj naše borbe proti komunizmu z malo korajže in čuta odgovornosti lahko info sorazmerno največ izgleda, da bi slovenska narodna vojska ne bila vrnjena, če bi kdo stvar vzel zadosti resno. Da to ni prazno natolcevanje, je dokaz nastop zdaj pokojnega dr. Meršola, ki je britanskemu vojaškemu poveljstvu dopovedal, kdo in od kod smo Slovenci, za kaj smo se borili in zakaj smo bežali. S tem je dosegel, da je poveljnik Zavezniške 8. armade, Fieldmarshal Viscount Harold Alexander, ustavil prisilno vračanje civilistov, ne samo slovenskih, ampak tudi drugih narodnosti. S tem svojim odločilnim posegom v razvoj dogodkov je na stotisoče ljudi rešil gotove smrti, zato mu veliko dolgujemo mi vsi.

Dr. Valentin Meršol

Dr. Meršol se od tega uspeha ni prevzel. Verjetno si v svoji ponižnosti ni priznal nič več kot to, da je izvršil svojo človečansko dolžnost do brata - sotrpina. Potem se je umaknil s pozornice in utihnil, še bolj pa so o njem molčali tisti, ki so se zavedeli, da je fizično, majhen možiček opravil njihovo delo. Tak se je odšel v Združene Države, kjer je nadaljeval svojo zdravniško prakso, a ostal je preveč pozabljen od nas vseh. Tako je pač človeška hvaležnost; polna lepih besed in velikih obljub, ko je komu sila, na vse pa kaj hitro pozabimo, ko se nad nami razjasni nebo.

Zdaj, ko je dr. Meršol, naš veliki dobrotnik in rešitelj, odšel po svoje zasluženo plačilo, - priznavamo, da smo bili napram njemu majhni, nevaležni in nas je sram. Zato se tudi mi, torontski Slovenci, pridružujemo dolgi vrsti tistih, ki jih je njegova smrt prizadela in prosimo Boga, naj On tisočero poplača njegovo plemenito delo in nadomesti tudi naše pomanjkljivosti.

Nepozabni dr. Meršol! Naj Vam bo lahka svobodna ameriška zemlja!

Tabor v Torontu.

In jih nagradili s ploskanjem. V kaj več se v tej kritiki ne bomo spuščali, saj nastopajoči niso plačani pokloni igralci. So le amaterji z dobro voljo in z željo po znanju slovenskega jezika.

Prav v tem je odlika režiserja, da z vrhano kopico dobre volje uglaja mlade igralce, katerim že dela težave slovenska beseda! Kaj bi bilo, če bi se režiser g. Čekuta pogledal v njih igranje? Potem bi prav gotovo redko prišli do gledališke predstave, ker bi kratkoma mladi igralci obupali. Zato vam vsem nastopajočim čestitamo, in vas bodimo, da vztrajate, kot tudi vašemu požitrovnovalnemu učitelju-režiserju, g. Vilku Čekuta, ki opravlja res važno delo, - učenje slovenščine! Igro, -STARI GREHI- bodo ponovili 10. maja tega leta v Oshawi!

• Članice dekliske Marijine družbe pri Mariji Pomagaj v

Canada

Zakaj živiš tukaj?

Morda si bil rojen tukaj, morda ne.

Vendar ti živiš tukaj, ker si ti ali tvoji predniki izbrali Kanado zaradi tega, ker veliko nudi vskomur.

Narod svobode in možnosti — narod, ki sprejme in spoštuje ljudi vseh ras, ver in kultur.

In zaradi tega smo mi Kanadčani

Multiculturalism

Canada

Honourable Jim Fleming
Minister of State
Multiculturalism

Mednarodni zadrugiški kongres v Moskvi

Mednarodna zadruga zveza prireja svoje kongrese vsako tretje leto. Zadnji kongres je bil oktobra 1980 v Moskvi. Tema kongresa je bila: Zadruga leta 2000. Delovni referat je pripravila posebna študijska komisija, ki ji je načeloval dr. Aleksander Laidlaw iz Ottawe. Dr. Laidlaw je bil aktiven član zadrugiške gibanja v Novi Škotski in pozneje tajnik Kanadske zadrugiške zveze. Njegovo poročilo je upoštevalo predvsem zadrugištvo angleško govorečega sveta, kljub temu je kongres sprejel kot program za bodoče njegove zaključke: (1) pospeševanje kmečkega zadrugištva predvsem med malimi kmeti v deželah razvoja z namenom dvigniti proizvodnjo

nečlanom, če hočejo uživati davčne olajšave. Mnogi zaradi tega ne vidijo razloga, da bi postali člani, ko uživajo vse članeške ugodnosti tudi brez tega. Potrošne zadruga so velike. Povprečno pride 1.901 član na zadrugo, kreditnih zadrugah ima skoraj enako število: 1.980 na zadrugo.

Ribičič odbil verske programe na radiu in televiziji

Poznani slovenski stalinist in predsednik „Socialistične zveze“, Mitja Ribičič je ostro nastopil proti Cerkvi nanedolgo tega oddržani tiskovni konferenci v Ljubljani za ugledno nemško in avstrijsko tiskovno agencijo rekoč, da gotovi klerikalni krogi zahtevajo verske programe na radio in televiziji in da je to poizkus napada kon-

hrane ter izboljšati dohodke primarnih proizvajalcev; (2) pospeševanje industrijskih (delavskih) zadrug tako z ustanavljanjem novih kot s spremembo obstoječih podjetij v zadrugo obliko. To bo vodilo do večje proizvodnje, zmanjšanja brezposelnosti, izboljšanja industrijskih odnosov ter do bolj enakomerne delitve dohodkov; (3) nadaljni razvoj potrošnih zadrug z ohranitvijo posebnosti njih organizacije in zavarovanjem demokratične kontrole članstva nad njihovim poslovanjem; (4) ustanavljanje skupine specializiranih zadrug ali pa ene mnogostranske zadruga zlasti v mestih, tako da bodo imeli prebivalci vsakega mestnega predela na razpolago v svoji bližini vse potrebne služnosti tudi v zadrugiški obliki.

Kongresa se je udeležilo kakih 1000 delegatov iz 52 dežel. Kanada je poslala 25 delegatov, Združene države samo enega (za volitve) v znak protesta proti sovjetski zasedbi Afganistana. Sovjetski zadrugiški so seveda izkoristili kongres vsaj indirektno za propagando. Nasproti hotela, kjer so stanovali delegati iz drugih držav, so n.p. postavili velik napis „Lenin živi, Lenin zmaga!“.

trarevolucionarnih sil na obstoječe društveno-politični življenje in da taki programi ne bi bili v skladu z ustavo socialistične Jugoslavije in na vprašanje o primerjavi z dogodki na Poljskem, da za tako primerjavo socialistični Sloveniji sploh ni potrebe. Toliko samo o takoizvani „poljski bolezni“ in v bodočnosti možnih „poljskih posledicah“. Ribičič očitno pozablja na besede o verski svobodi zajamčeni v jugoslovanski ustavi!

Torontu, so nastopile prvič na odru v igri, Janka Mlakarja: POVEST O IZGUBLJENI MARTI. Vodstvo in izvedba predstav je bila v rokah gospoda Vilku Čekuta.

Čeprav je za te moderne čase delo nekoliko staromodno, je v teh dneh posta in v tem razburkanem modernem svetu, polna hrupa in notranjega nemira, blagodejno vplivala na poslušalce, ki so sledili mladim talentom, s pozornostjo in večini povedano bodi prvič na odru. V vlogah so nastopile:

Mati..... Marjanca Grobin,
Marta in..... Kati Sircelj,
Pavla, hčerki..... Metka Pregelj,
Zdenka..... Kristina Svetina,
Darka..... Metka Skulj,
Vera..... Francka Žejn,
Majda..... Judita Pregelj,
Piramidoli,
plesni učitelj, Edi Jamnišek,
Madame, predstojnica
plesne šole..... Marta Svetina,
Signorina,
igralka na klavir..... Cvetka Bric
Lola..... Ema Petrovčič,
Nela..... Kati Jamnišek,
Kora..... Ana Žejn,
Melek..... Helena Contala,
Dijakinja in
služabnica, Lucija Svetina in
Natakarica..... Andreja Ješe.

V gledališkem listu smo čitali, da je Janko Mlakar pisatelj „Povest o izgubljeni Marti“, deloma sam doživel. Torej je ta igra resnični dokaz, da nam je molitev vedno potrebna in da potrebujemo varstvo Marije skozi vse življenje! Mlade igralke so z veseljem sprejele ponujene jim vloge in jih doživeto podajale. Zares so se potrudile v izgovorjavi slovenščine (z malimi podrasljaji!). Za ta svojevrsten nastop - hvala vam! Upam, da se nam niso pokazale zadnjikrat! Gospodu

Razvoj zadrugištva v Zapadni Nemčiji

Gospodarski odsek Nemške zadrugiške banke v Frankfurtu izdaja vsako leto poročilo o stanju zadrugištva v Zapadni Nemčiji. Iz zadnjega poročila, ki je bilo zaključeno septembra 1980, posnemamo:

Proces združevanja zadrug se še vedno nadaljuje, čeprav ne več tako hitro. V dvajsetih letih (1960-1979) se je znižalo število samostojnih zadrug na leto povprečno za 750, dočim v zadnjem letu samo za 379. Koncem l. 1979 je bilo v Zapadni Nemčiji 12.125 zadrug. Članstvo kljub temu še vedno narašča - za 312.000 leta 1979. Znižanje članstva v kmečkih zadrugah je samo odsev splošnega nazadovanja kmečkega prebivalstva. Potrošnim zadrugam je končno uspelo, da so ustale svoje članstvo, ki se je nekaj let manjšalo (do l. 1977). Ker pa narašča celotno število prebivalstva, pomeni tudi ustajalo število članstva relativno nazadovanje. Težava je v veliki meri pravnega značaja. Nemški zakon določa, da morajo zadruga nuditi enake ugodnosti tudi

režiserju Vilku Čekuta za podani verski večer in učenje mladih igral, prisrčna hvala in naše čestitke!

Z zgoraj omenjene igro so nastopile v Slovenskem domu na Pape Ave, v cerkveni dvorani Brezmadežne v New Torontu, v cerkveni dvorani Sv. Križa v Fairfieldu Conn., nadalje v cerkveni dvorani Sv. Cirila "na Osmi" v New Yorku, v cerkveni dvorani Gregorja Velikega v Hamiltonu in v cerkveni dvorani Marije Pomagaj v Torontu.